

“Bakı-2015”: 17 gün və ikili standartlar

Birinci Avropa Oyunları başa çatdı. Amma onun söz-söhbəti hələ uzun müddət davam edəcək. “Bakı-2015”in möhtəşəmliyi, əzəməti illər üzünü xatırlanacaq. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Avropa Oyunları dedikdə, yada Azərbaycan ve Bakı düşəcək.

Format etibarilə sərf idman tədbiri olan “Bakı-2015” məhiyyət baxımından çoxşəxslərə səciyyə daşıyır. Bu hadisəyə siyasi-iqtisadi, eyni zamanda, mədəni, sosial-psixoloji müstəvəde yanaşmaq olar. Məqsədimiz də eə birinci Avropa Oyunları ilə bağlı bir sıra aktual və düsündürűcü məqamlar ətrafında müləhizə yürütmək, Oyunların əhəmiyyəti barədə təsəssüratları bölməkdir. Azərbaycan “Bakı-2015”ə necə gelib çıxdı? Zənnimə, ilk olaraq bu suala cavab vermək lazımdır.

Biz “Bakı-2015”ə necə qəlib çıxdıq?

Cox yox, 10-15 il əvvəl kimin ağısına gəldə ki, Avropa Oyunları keçiriləcək və ona illə ev sahibliyi hüquq Azərbaycana verilecek. “Köhne dünya”da yerləşən dövlətlərin bəziləri çox iddialıdır və necə deyərlər, başqasına yuxarıdan aşağı baxmağa adet ediblər. Yeri gəlmışken, indi dünənin elə vaxtıdır ki, bəzədövlətlər təkəbbür kənarə qoyub özləri də gənc dövlətlərdən öyrənənlər yaxıdır. Bunları nezərə alsaq, qitə miqyaslı Oyunların Bakıda keçirilməsinə dair qərar ilk baxışda təecübü görünə bilərdi. Əslində isə Avropa Olimpiya Komitəsinin bu qərarı Azərbaycana olan inam və etimaddən, onun iqtisadi qüdrətindən, günümüzün reallıqlarından qaynaqlanırdı.

Bir qədər də əvvələ qayıtmak lazımdır. Hər şey, dünən miqyaslı siyasi xadim Heydər Əliyevin tövsiyəsi ile 1997-ci il iyulun 31-də Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun (MQIMO) keçmiş məzunu, gənc və enerjili, idmanın beynəlxalq münasibətlərindən rolunu dəyərləndirməyim bacaran İlham Əliyev Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti seçiləndən sonra başlandı. Zərgər deqiqliyi ilə edilmiş bu seçim ölkənin idman həyatına nəfəs getirdi, canlanma və dirçəliş dövrü başlandı. Ölkənin iqtisadi imkanlarının artması müasir idman qurğularının yaradılmasına, idmançıların yetişdirilməsinə yol açdı. O vaxt səda bir stadionu, adı idman qurğusu olmayan rayonlarımızın əksəriyyətində bu gün müasir olimpiya idman kompleksləri (onların sayı 40-ü tövsiyəli) fəaliyyət göstərir.

Ulu önder Heydər Əliyev deyirdi ki, ölkənin dünəyada heç ne idman qədər tanida bilməz. Zaman bəzi fikrin doğruluğunu artırıq əzəmən təsdiqib. İlk Avropa Oyunları isə bizi idmanın əvəzsiz təbliğat vasitəsi olduğuna bir dəha inandırırdı.

İstəkdən, iqtisadi imkandan sonra üçüncü yerde təcrübə dayanır. Böyük miqyaslı idman tədbirlərinin təşkilində təcrübə olmadan keçinmek, sadəcə, münkünmə dəyil. Bu təcrübə de zaman-zaman, qətra-qətra toplanır. Bir neçə faktı xatırlamağa deyər.

Azərbaycan ötən müddədə bir sərənə və Avropa seviyyəli çempionat və tədbirlərə ev sahibliyi edib. Onların sırasında ağır atletika üzrə Avropa çempionatını (2012-ci il), 17 yaşlı qızlar arasında futbol üzrə dünya birinciliyini, qayadırmanın üzrə Dünya Kuboku yarışlarını və “Formula-2” Qran-prisini (2013-cü il) və s. misal Çəkmək olar. Bakı, həmçinin “Eurovision”, Davos iqtisadi, Krans-Montana, Ümumdünya Mədəniyyətlərəsi dialog, Bakı Beynəlxalq Humanitar forumları kimi genişmiqyaslı tədbirlərə ev sahibliyi etməklə puxteleşirdi.

Nəhayət, növbə Avropa Oyunlarına yetişdi. Yeri gəlmışken, Avropanın öz Oyunlarını keçirməsi ideyasi çoxdan yaranıb. Avropa Olimpiya Komitəsi (AOK) İcraiyyə Komitəsinin üzvü Aleksandr Kozlovski xatırlayır ki, o vaxt AOK-un prezidenti, sonradan Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin prezidenti olan Jak Rogge bu idəyanı gerçekləşdirməyə çalışsa da, bir şey alınmadı. 2006-ci ilde AOK-un yenisi prezidenti seçilmiş Patrik Hikki bu məsələdə dəaha qeti mövqə tutaraq idəyaya heyət verməyə girdi. Nəhayət, 2009-cu ilin dekabrında AOK-un İcraiyyə Komitəsi Avropa Oyunlarının təsis edilməsini qərara aldı. Bütün üç il sonra isə İlk Oyunları ev sahibi müəyyənəldi.

Bir qədər əvvəl qeyd etdi ki, AOK-un seçimi Azərbaycana inam və etimadın nəticəsi idi. Azərbaycan isə bu çətin və məsuliyəti işe casarətli çiyin verdi. Burada səhəbat təkcə infrastrukturundan getmir. Cığır aqşağının özü də asan iş dəyil. Üstəlik, heç bir təlimat və qaydanın, müvafiq təcrübənin və standartların olmaması da çətinlik yaranadı. Amillərdən. Bu sıraya vaxtın azlığı da əlavə olunsa, Azərbaycanın çox mürəkkəb işin öhdəsindən layıqincə gəldiyi aydınlaşdır. Təbii ki, bütün bunlar qazanılan uğurların dəyərini daha da artırır.

Azərbaycan və Avropa üçün tarixi hadisə

Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində İlk Avropa Oyunlarını hem ölkəmiz, hem de Avropa üçün tarixi hadisə adlandırdı. Belə ki, Azərbaycan indiyədək bu seviyyədə beynəlxalq idman tədbiri keçirmemişdi. Yalnız bir faktı qeyd etmek kifayətdir ki, Oyunlarda 50 dövlətin 6 minədək idmançı istirak edirdi. Avropa isə tarixdə ilk iddi ki, öz Oyunları keçirdi. Yəni Avropa yeganə qitə iddi ki, öz Oyunları yox iddi və bu, Bakıda baş tutdu.

“Bakı-2015” yüksək seviyyədə, möhtəşəm keçdi. Açılış mərasimindən tutmuş bağlanışda hər şəy elə təşkil olmuşdur və bunu çoxlar, hətta bizi gözü görmüşənlər belə etiraf edirlər. Amma yəqin ki, qlobal idman tədbirinin necə, hansı zəhmət və gərginlik hesabına başa gəldiyini çoxları bilmər. Təsəvvür etmək çətin dəyil ki, hazırlıq üçün ayrılmış 30 ayın her gününün, saat və dəqiqəsinin hesabını gedirdi.

Bu haqqda söhbət düşəndə diqqət istər-istəməz Təşkilat Komitəsinə yönəlir. Adından da göründüyü kimi, təşkilat işlərin bütün məsuliyyəti və ağırlığı mehz bı, qurumun üzərinə düşdü. Azərbaycanın birinci xanım Mehriban Əliyeva başda olmaqla, Təşkilat Komitəsi sözün həqiqi mənasında, möcüzə yaratdı, əfsanəni realliga çevirdi. Avropa Olimpiya Komitəsinin prezidenti Patrik Hikkiniñ görülen işləri “fantastik” adlandırmış yəqin ki, təsadüfi dəyil.

Təşkilat Komitəsinə rəhbərlik etmiş Mehriban Əliyevanın böyük fealiyyətini xüsusilə yüksək qiymətləndirir. O, bu Oyunları keçirməsindən çox böyük töhfə vermişdir. Deyə bilərəm ki, bu Oyunları bəs seviyyədə keçirilməsinə öz canını qoymuşdur” - bu isə Təşkilat Komitəsinin, onun sədrinin fealiyyətindən Azerbaycan Prezidentinin verdiyi olduqca sərrast qiymətdir. Xalq dilindən gələn “can qoymaq” ifadəsinin ne demək olduğunu hamı yaxşı bilir.

Maddi resurs, təcrübə, peşəkarlıq - qlobal sekilli tədbirlərin təşkilində bu faktorların hər biri özüldür. Məsələn, portugaliyalı Olimpiya Komitəsinin prezidenti Joze Manuel Konstantino birinci Avropa Oyunlarını idman tarixinin yeni ve şərəfi sehifəsi adlandırdı.

Təcrübəyə gəldikdə, bir məqam üzərində ayrıca dayanmağa ehtiyac duyurur. “Bakı-2015” ilə Avropa Oyunları Əməliyyat Komitəsinin (BEGOC) bu sahədəki rolu da yüksək qiymətə layiqdir. Tanınmış əcnəbi mütəxəssisler öz təcrübə və biliklərini Azərbaycana getirirək bizimlə böyük dərəcədə.

AZERTAC “Bakı-2015”in rəsmi media tərafından olduğundan BEGOC-un əməliyyatlar üzrə direktoru Saymon Kleq, metbuat əməliyyatları söbəsinin direktoru xanım Ceyn Pirs ilə müntəzəm temaslaşır, səhəbələrimiz olub. Onların peşəkarlığı ilə yanışı, qəlbələrində yanmış Azərbaycan sevqisini de duybı hiss etmişən. Nahaq yərə demirler ki, Azərbaycanı sevmək üçün onu görmək, tanımaq lazımdır. Cənab Kleq metbuat müsahibələrindən ağızdoldusunu deyirdi ki, Azərbaycan onun ikinci vətənidir. “Gələcəkdə yolumuzun haraya düşməsindən asılı olmayıraq, Azərbaycanın bir parçası bizim ürəyimizdə qalacaq”. Bu da S. Kleqin sözüdür.

Əsasən əcnəbi mütəxəssisler tərəfindən hazırlanmış açılış və bağlanış mərasimləri niye bə qədər kolortlı, milli ruhda alındı? Mən bunun da sahəbini komandanın Azərbaycana olan hörməti, məhəbbəti ilə yanışı, Prezident İlham Əliyevin, birinci xanım Mehriban Əliyevanın onlara verdikləri dəqiq təlimat və tövsiyələr qüsursuz əməl olunması ilə izah edədim.

Ilk Avropa Oyunlarının uğurundan səhəd düşəndə könüllüləri adı da hökmən çəkilir. Deyirler ki, Oyunların keçirilməsində onların da cənənine az yük düşməyib. Könüllüləri paytaxtın park və bağlarında, metro stansiyalarında və taksisi dayanacaqlarında, bir sözü, hər yerde görmək olardı.

Əlbəttə, könüllülər təcrübəsi bize xaricdən gelir. Amma inanıram ki, digər ölkələrdə könüllülər bu dərəcədə fedakarlıq və həvəsli çalışınlardır, könüllülük hərəkatı bu qədər geniş vüstdən. Təxminen 20 min yaşın könülli temənnəsiz olaraq gecə-gündüz işləyirdi. Onları seyr edəndə insanın qələbi qürur hissi ilə döyündürdü. Bu gənclər məharətə, peşəkarlıcasına çalışır, qonaqlarla, idmançılarla münəsibətə böyük mənəniyyət, xalqımızla xas olan qonaqpərvərlik, məhrəbənlər qəstirir. Bu, ölkəmiz həqiqində xoş təessüfatlar doğurur, qonaqların və idmançıların müsahibələrində döndə-döndə vurğulanır. Cəsərətə demek olar ki, “Bakı-2015”in könüllüləri də Oyunların özürlərinə məxsus standartlarını müyyənleşdiridilər. Bu, eyni zamanda, yüksək intellektə malik gənc neslin yetişməsindən, “qara qızıl” inşan kapitalına çevriləsindən xəbər verir.

Dünyanı heyran qoyan 17 gün

Heç kəs təsəvvür etmirdi ki, “Bakı-2015” bu qədər möhtəşəm alınacaq, böyük maraşa şəbələ olacaq. Bu maraşın eks etdirən bir neçə faktı.

dünyanı heyran qoyan 17 gün və ikili standartlar

Oyunlar 145 ölkədə geniş işqalandırılıb. Tekke açılış mərasimi 140 ölkəyə translasiya edilib, dünya üzrə 1100 saatdan çox veriliş yarışları. Bütləvküdə Oyunların tamaşaçı auditoriyası təqribən 823 milyon nəfərə çatıb. Oyunların rəsmi internet sehifəsində yarışları hər gün təqribən 5-6 milyon insan izləyib.

Yarışalar dünya mediasının diqqət merkezində olub. Əvvəlcə Oyunlar bəzədə xəberə və reportajlara münətəzəm yer ayıran bir sıra mötəbər KİV-lərin adını çəkmək istərdim: “Reuters”, “Associated Press”, TASS, “Frans Press”, “Anadolu” informasiya agentlikleri, Rusiyanın “Rossiya 2” və NTV, Fransanın “BFM”, Almanyanın “Sport1”, İspanyanın RTVE televizyonları, Türkiye televizyonları, Almanyanın “Die Welt”, ABŞ-nın “The Washington Post” qəzetləri, coxsayılı xəber portalları və başqaları.

İndi isə xarici KİV-de əksini tapmış bəzi filmlər nezər salıb.

“Frans Press” Agentliyi “Bakı-2015”in möhtəşəm bağlanması mərasimini ilə başa çatdığını vurgulayaraq qeyd edir ki, “rəngli xoreografiyalar, heyranedici atəşfəsanlıq Avropa Oyunları üçün ideal sonluq idi”.

İtalyanın “Corriera dello Sport” qəzeti yazır: “Azərbaycanın sərətət inkişaf etmiş iqtisadiyyatı idmanın da tərəqqisine müsbət təsir göstərir. Bakıda yaradılmış mükəmməl idman infrastruktur bu şəhərin 2024-cü ilde keçirilecek Yay Olimpiya Oyunlarına güclü namizəd olduğunu göstərir”. Həmin ölkənin il-post.it xəber portalı da bu fikrə şərəf çox: “Azərbaycanın zəngin dövləti. Avropa Oyunları yüksək seviyyədə və elə idman obyektlərinə keçiriləcək”.

Müxtəlif ölkələrin olimpiya komitələrinin rəhbərləri, məşhur idmançılar və idman mütəxəssisləri də “Bakı-2015” haqqında yüksək fikirdərlər. Məsələn, Portugaliyalı Olimpiya Komitəsinin prezidenti Joze Manuel Konstantino birinci Avropa Oyunlarını idman tarixinin yeni ve şərəfi sehifəsi adlandırdı.

Avtstriya Olimpiya Komitəsinin prezidenti Karl Stoss isə qısa müddətə Avropa Oyunları üçün heyranedici infrastruktur yaradıldığından qeyd edir. İspaniya Olimpiya Komitəsinin prezidenti Alejandro Blánko da bu fikirdən qısqasız təşkil olunmuşdu, idman qurğuları yüksək seviyyədən təşkil olunmuşdu, idman qurğuları yüksək seviyyədən təşkil olunmuşdu. Əlavə olaraq, onu deyə bilərk ki, Azərbaycan özünü dənizlər, eyni zamanda müasir və modern, demokratik dəyərlərə sadıq, dinamik və hərəkətlidir, inkişaf edən dövlət, xalqımız isə milli kökünə, tarixinə bağlı bir xalq kimi göstərə biləkdir.

Azərbaycan onuzda da ikili standartlara əməkdaşlıq etməsi qələbələr bilər. Bu mənada, bir qədər əvvəl qeyd etdiyim kimi, bizim göstərə biləcəyimiz kifayət qədər nümunə var. Əlavə olaraq, onu deyə bilərk ki, Azərbaycan özünü dənizlər, eyni zamanda müasir və modern, demokratik dəyərlərə sadıq, dinamik və hərəkətlidir, inkişaf edən dövlət, xalqımız isə milli kökünə, tarixinə bağlı bir xalq kimi göstərə biləkdir.

Azərbaycan onuzda da ikili standartlara əməkdaşlıq etməsi qələbələr bilər. Bu mənada, bir qədər əvvəl qeyd etdiyim kimi, bizim göstərə biləcəyimiz kifayət qədər nümunə var. Əlavə olaraq, onu deyə bilərk ki, Azərbaycan özünü dənizlər, eyni zamanda müasir və modern, demokratik dəyərlərə sadıq, dinamik və hərəkətlidir, inkişaf edən dövlət, xalqımız isə milli kökünə, tarixinə bağlı bir xalq kimi göstərə biləkdir.

“Bakı-2015” inşası tərəfdən, gələcək təqiblərindən əməkdaşlıq etməsi qələbələr bilər. Bu mənada, bir qədər əvvəl qeyd etdiyim kimi, bizim göstərə biləcəyimiz kifayət qədər nümunə var. Əlavə olaraq, onu deyə bilərk ki, Azərbaycan özünü dənizlər, eyni zamanda müasir və modern, demokratik dəyərlərə sadıq, dinamik və hərəkətlidir, inkişaf edən dövlət, xalqımız isə milli kökünə, tarixinə bağlı bir xalq kimi göstərə biləkdir.

“Bakı-2015” inşası tərəfdən, gələcək təqiblərindən əməkdaşlıq etməsi qələbələr bilər. Bu mənada, bir qədər əvvəl qeyd etdiyim kimi, bizim göstərə biləcəyimiz kifayət qədər nümunə var. Əlavə olaraq, onu deyə bilərk ki, Azərbaycan özünü dənizlər, eyni zamanda müasir və modern, demokratik dəyərlərə sadıq, dinamik və hərəkətlidir, inkişaf edən dövlət, xalqımız isə milli kökünə, tarixinə bağlı bir xalq kimi göstərə biləkdir.

“Bakı-2015” inşası tərəfdən, gələcək təqiblərindən əməkdaşlıq etməsi qələbələr bilər. Bu mənada, bir qədər əvvəl qeyd etdiyim kimi, bizim göstərə biləcəyimiz kifayət qədər nümunə var. Əlavə olaraq, onu deyə bilərk ki, Az